

* Z F D 4 1 A A 9 4 0 2 *

PAR Waddinxveen
Ter attentie van de heer Aad van Holsteijn
Schaepmanhoeve 79
2743 JV WADDINXVEEN

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:

Bijlagen:

Voor informatie:

Contactpersoon:

Telefoonnummer:

Waddinxveen:

Afdeling Maatschappij

J.L.W. van der Vaart

14 0182

Z/17/011000-23227

VERZONDEN 24 AUG 2017

Onderwerp: Reactie op PAR-advies inzake Transformatie Agenda Sociaal Domein

Geachte leden van de PAR,

Op 14 augustus 2017 ontvingen wij uw advies inzake het voorstel Transformatie Agenda Sociaal Domein. De reactie van de PAR is een uitgebreide, waaruit wij opmaken dat door u serieus naar het advies is gekeken, iets wat wij zeer op prijs stellen. In deze brief gaan wij in op uw vragen en opmerkingen.

Het advies van de PAR bood geen aanleiding om de inhoud van het voorstel aan te passen. Wel kwam uit uw advisering naar voren dat beelden en verwachtingen die bestaan rond de verhouding in het Sociaal Domein tussen gemeente, organisaties en de individuele burger (nog) niet op alle vlakken parallel lopen. Positief geformuleerd is de ontwikkeling van deze beelden volop in beweging. In die zin is de verwachting dat het voorstel voor de Transformatie Agenda (mede) in beweging kan zetten waarvoor het is bedoeld: het herijken van de verhoudingen in het Sociaal Domein door ruimte te geven aan initiatieven rond zorgvragen.

Uw advies was wel aanleiding om meer inzichtelijk te maken waarom in het voorstel de regionale speerpunten zijn opgenomen, en wat het verband is met de inhoud van het voorstel. In uw beantwoording vroeg u namelijk waarom de speerpunten waren opgenomen, en of deze speerpunten zouden worden vervangen door het afwegingskader uit het voorliggende voorstel. Dankzij uw inbreng konden wij het raadsvoorstel scherper onderbouwen.

Hierna volgt onze beantwoording op al uw vragen en opmerkingen.

Trends

- **PAR:** De eerste vraag die zich voordoet of dit een beeld van de twee werelden zoals in hoofdstuk 2 wordt geschetst ook zo wordt bedoeld door het college?

Reactie college: Het advies is (logischerwijs) geschreven vanuit de rol en positie van de gemeente, vanuit wat u noemt de "systeemwereld". De gemeente is immers een "systeemwereld". Het voorstel is geschreven met het oog op de aansluiting van de "leefwereld" op de "systeemwereld", zonder deze werelden expliciet te benoemen. Wij hebben deze tweedeling overigens niet als uitgangspunt gehanteerd.

- *PAR:* Waarom wordt niet eveneens de noodzaak tot bezuiniging genoemd die een belangrijke drijfveer is geweest tot de decentralisatie en daarmee bepalend voor de inrichting van het sociaal domein? De vraag is of dit dilemma ook als zodanig door het college wordt gevoeld en als dit zo is waarom in de agenda geen expliciete aandacht voor dit dilemma is en de gevolgen ervan.

Reactie college: Wij hebben geen volledigheid nagestreefd in het benoemen van de maatschappelijke trends in het voorstel. Wij hebben ons beperkt tot "de meest nabije". Het verminderen van de budgetten is geen autonome trend, maar een onderdeel van de reactie van de overheid op deze trends. Dit neemt niet weg dat uw waarneming dat er vanuit het Rijk minder geld naar de zorg gaat, door ons wordt onderschreven. Dit is een gegeven waar de gemeente mee te maken heeft. Dit gegeven is echter nadrukkelijk niet leidend geweest bij het opstellen van dit voorstel. Het voorstel is gericht op de vraag hoe zorgvraagstukken te beantwoorden.

- *PAR:* Waarom wordt niet gesproken over de "lokale verzorgingsstaat" zoals in het "Vijfde rapportage TSD" waarbij de inwoners tenminste het beeld krijgen dat deze er niet alleen voor staan maar dat er ook een lokale overheid is die zorg heeft over de inwoners?

Reactie college: Ons college streeft zeker geen "lokale verzorgingsstaat" na. Deze term roept het beeld op van "vaderlijke staat" die de inwoner verzorgt van de wieg tot het graf. Dit beeld zou de gemeente nooit waar kunnen maken, en is alleen daarom al onwenselijk.

In Waddinxveen staat "de cliënt centraal" – en niet de kwaal. In de praktijk betekent dit dat er wordt uitgegaan van de hulpvraag van de cliënt. Daarbij wordt gekeken welk deel van de hulpvraag door de cliënt en zijn of haar omgeving wordt beantwoord, en welk deel door de gemeente. Er wordt samengevat ingezet op een "zorgzame samenleving", ondersteund door de gemeente.

- *PAR:* Is het beeld juist dat enkel die trends worden opgevoerd die er feitelijk op neer komen dat de inwoners het zelf moeten opknappen?

Reactie college: De trends zijn benoemd om het voorstel in perspectief te plaatsen. De trends zijn een wetenschappelijk vaststaand gegeven.

Uitgangspunten

- *PAR:* Wat is de functie en betekenis van het opnemen van de uitgangspunten uit de gebundelde krachten in de Transformatie Agenda?

Reactie college: Het gemeentelijk handelen in het Sociaal Domein is gefundeerd in de vastgestelde speerpunten uit de nota "gebundelde krachten" (2014). Het zijn abstracte speerpunten, die niettemin onveranderd van toepassing zijn. De uitdaging was (en is) dit concreet vorm te geven. De lokale Transformatie Agenda is daar een voorbeeld van. Hoewel abstract, hebben wij met het refereren aan de speerpunten inzichtelijk willen maken dat wij bij het formuleren van dit voorstel hebben teruggekeken naar de basis, naar de (goede) voornemens van toen, en de voorgestelde besluiten van nu. Voor de "goede verstaander" of voor wie zich dat afvraagt, valt zo waar te nemen dat dit voorstel in een meerjarige beleidslijn staat.

Uw opmerking nodigt ons uit deze verbanden in het voorstel duidelijker aan te geven.

- *PAR:* Zijn de uitgangspunten uit de gebundelde krachten feitelijk vervangen door het afwegingskader waarin andere accenten worden gelegd waar het gaat om de inrichting en het functioneren van het sociaal domein?

Reactie college: De speerpunten tonen een directe lijn van 2014 naar de Transformatie Agenda van nu. De Transformatie Agenda vervangt dit niet.

- *PAR:* Is het beeld juist, dat naar voren komt uit het geformuleerde afwegingskader, dat de rol van de gemeente wordt geminimaliseerd en het accent komt te liggen bij de inwoner en de zorgmarkt met daarbij de maatschappelijke organisaties?

Reactie college: De vanzelfsprekendheid waarbij bij initiatieven en vraagstukken rond de zorg naar de gemeente wordt gekeken, is voorbij. Wij staan op het standpunt dat het oplossend vermogen van de gemeentelijke organisatie rond zorgvraagstukken soms wordt overschat, en die van de samenleving, zorgmarkt en individuele burger regelmatig wordt onderschat. De reikwijdte en spankracht van de gemeente rond zorgvragen is beperkt (daarom ook géén lokale verzorgingsstaat), en dat geldt net zo goed voor onze inwoners en maatschappelijke organisaties. Ondertussen is de vraag naar zorg onbegrensd. Dit vraagt om samenwerking. Wij willen mede door dit voorstel er voor zorgen dat zorgvraagstukken niet zonder zorgvuldige overweging of dialoog aan onze deur voorbij gaan. Wij verwachten met de Transformatie Agenda een katalysator te hebben die (mede) helpt de nieuwe grens(overgangen) tussen "gemeente" en "gemeenschap" in Waddinxveen te ontdekken en te verschuiven wanneer dit kan.

Samengevat helpt het voorstel ons te bepalen wanneer de gemeente initiatieven ondersteunt met subsidies, capaciteit of het nemen van verantwoordelijkheden - of besluit dit juist niet te doen.

- *PAR:* Is het beeld, dat naar voren komt uit de externe transformatie, juist dat het college uitgaat van een zodanig organiserend vermogen van de samenleving dat de gemeente daar geen regulerende rol meer hoeft te vervullen? Indien dit zo is wat zijn de overwegingen om die rol van de decentrale overheid op deze wijze in te vullen?

Reactie college: Een uitgangspunt is en blijft dat organisaties, groepen en individuele burgers hun eigen afwegingen maken in het nastreven van doelen, het behartigen van belangen, het ontplooiën van initiatieven en het dragen van verantwoordelijkheden. Inwoners en organisaties vervullen hierin een autonome rol. Op het moment dat initiatiefnemers besluiten de steun van of samenwerking met de gemeente te zoeken, of activiteiten ontplooiën die de gemeentelijke activiteiten raken, zullen wij hierin een afweging moeten maken. Dit doet wij in onze rol van behartiger van het algemeen belang. Het afwegingskader van de Transformatie Agenda zorgt ervoor dat wij - waar het gaat om initiatieven rond zorgvraagstukken - transparant en aanspreekbaar hier afwegingen in maken. Overigens zullen kwetsbare inwoners met een zorgvraag te allen tijde een beroep kunnen doen op maatwerkvoorzieningen.

Samengevat: wij willen met dit voorstel kunnen inspelen op initiatieven en activiteiten in de samenleving - óf weloverwogen besluiten dit juist niet te doen, of van af te wijken.

- *PAR:* De vraag doet zich voor welke taken en verantwoordelijkheden in de visie van het college komen te liggen bij de maatschappelijke organisaties. Een volgende vraag, die hiermee verbonden is, is welke autoriteit de maatschappelijke organisaties krijgen gezien hun toekomstige rol?

Reactie college: Dat bepalen organisaties primair zelf. De Transformatie Agenda helpt - als aangegeven bij de beantwoording van de vorige vraag - desgevraagd de afweging te maken of de gemeente hier een rol bij wil spelen. De door u genoemde "autoriteit", die al dan niet door de gemeente aan maatschappelijke organisaties wordt toegekend, kent dus ook geen vastgelegd of uitgesproken profiel. In dit kader lijkt het woord "relevantie" ten aanzien van de rol van maatschappelijke organisaties overigens meer op z'n plaats. Die relevantie hangt vooral af van de rol die maatschappelijke organisaties zichzelf toedichten. Andere facetten zijn de inhoud en omvang van die rol, de maatschappelijke relevantie ervan, het handelen hiernaar, de (omvang van de) groep namens wie men zegt te spreken of men wil bedienen, de resultaten en effecten die men nastreeft, en de herkenbaarheid daarvan. In de praktijk is dit vaak een combinatie van deze facetten.

- *PAR:* Is het beeld juist, dat naar voren komt uit het afwegingskader, dat het profiel van de inwoner van Waddinxveen zoals het college dat voor ogen heeft bestaat uit een inwoner die voor zichzelf kan zorgen in termen van denken en doen en niet van de inwoner die is aangewezen op de zorg vanuit de overheid.

Reactie college: De gemeente hanteert geen uitgesproken profiel van de Waddinxveense inwoner waar het gaat om het vermogen (en de wil) om maatschappelijk initiatief te nemen. Dit is te situationeel en persoonlijk bepaald. Als eerder aangegeven staan wij wel op het standpunt dat het oplossend vermogen in de samenleving rond zorgvraagstukken soms wat wordt onderschat. De Transformatie Agenda is in die zin ook bedoeld als uitnodiging om de zorgzame samenleving mede vorm te geven.

Waar het gaat om individuele gevallen (bij het aanvragen van een maatwerkvoorziening) wordt gekeken welk maatwerk nodig is. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van de cliënt en de steun die zijn of haar omgeving kan geven. Dit is overigens een wettelijk gegeven waar de gemeente niet vanaf mag wijken. Daarbij zet de gemeente in op preventie en bewustwording.

Projecten

- *PAR:* Is het zo dat elk projectvoorstel dat voldoet aan de uitgangspunten in aanmerking gaat komen om toe gevoegd te worden aan de lijst van de extern geïnitieerde projecten? Of gaat de gemeente offerte aanvragen om te komen tot een keuze van de maatschappelijke organisatie die bepaalde taken of rollen gaat vervullen in het sociaal domein?
- *PAR:* Op welke wijze wil de gemeente borgen dat de projecten, die op lijst van de externe geïnitieerde projecten komen, bijdragen aan het gestelde doel en blijven voldoen aan de uitgangspunten?

Reactie college (op beide vragen): De projectenlijst is de eerste opbrengst van het afwegingskader. Het zijn lopende projecten, veelal reeds door de gemeente ondersteund. Wij bevestigen dat deze projecten de eerste toets van het kader hebben "doorstaan".

Het zijn primair de projecten zelf die voor borging moeten zorgen om op de lijst te (blijven) staan, en daarmee aanspraak kunnen maken op gemeentelijke ondersteuning. Dit kunnen zij doen door relevantie en resultaten aan te tonen, die bijdragen aan de gemeentelijke en/ of maatschappelijke doelstellingen. Alleen dan kan een project aanspraak (blijven) maken op gemeentelijke ondersteuning. Let wel: de Transformatie Agenda is daarbij vooral bedoeld om de relevantie van een (veelbelovend) project te onderzoeken/ontdekken.

Gemeentelijke ondersteuning kan plaatsvinden in de vorm van een subsidie, maar ook andere vormen van ondersteuning zijn denkbaar. Het college maakt hierin een eigen afweging. De door u aangehaalde stelling "wie betaalt bepaalt" kan in de context van het voorstel worden omgedraaid (en aangevuld): "Het project bepaalt de relevantie, waarna de gemeente eventueel betaalt – al dan niet in natura."

Wie dan als eerste een offerte vraagt of aanbiedt, is hierbij van ondergeschikt belang. Samenwerking ontstaat door dialoog. Overigens ligt het niet voor de hand om projecten toe te voegen waarin reeds is voorzien.

Voor de standaard inkoop (maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen) zijn overigens de gebruikelijke aanbestedingsregels en het subsidiekader van toepassing.

Leefwereld versus systeemwereld

- *PAR:* Tenslotte de vraag of het een juiste constatering is dat de inhoud van de transformatie agenda niet als vertrekpunt de leefwereld van de inwoners van Waddinxveen en de maatschappelijke organisaties binnen de burgersamenleving heeft maar de systeemwereld van de gemeente.

Reactie college: De gemeente hanteert de begrippen "leefwereld" en "systeemwereld" in de praktijk niet. Met de Transformatie Agenda ambiëren wij de verbinding tussen de gemeente en de samenleving meer zichtbaar te maken. De Transformatie Agenda is daarbij geen statisch gegeven, maar beschouwen wij vooral als een startdocument om die verbinding meer transparant te maken. Ons college staat wel op het standpunt dat de samenleving leidend moet zijn. Dit kan in de praktijk betekenen dat de gemeente het maatschappelijk initiatief stimuleert, en zelf minder oppakt.

- *PAR:* De agenda leent zich niet voor communicatie naar de burgers. Daartoe dient een meer toegankelijk stuk te worden opgesteld. Ook is het nodig daarin op te nemen hoe de verschillende aspecten worden geëvalueerd.

Reactie college: Het voorstel is inderdaad primair niet bedoeld als communicatiemiddel, maar voor besluitvorming. Evaluatie zal werkende weg plaatsvinden, vooral op projectniveau. Indien nodig zullen wij de raad een geactualiseerd voorstel aanbieden.

PAR: Wij vertrouwen u met het bovenstaande van de vragen te hebben voorzien waarvan de antwoorden een bijdrage kunnen leveren in een verdere uitwerking van de Transformatie Agenda Sociaal Domein waarin de leefwereld van de inwoner van Waddinxveen en de maatschappelijke organisaties meer tot zijn recht komt en daarmee in een optimale relatie tot de systeemwereld van de gemeente.

Reactie college: Wij danken u voor uw uitgebreide advies. Wij denken met dit voorstel meer ruimte te bieden aan de samenleving om initiatieven bij de gemeente te agenderen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Waddinxveen,
de secretaris,

de burgemeester,

(mw. A.B. Blomme)

(drs. H.P.L. Cremers)